

KUZEYDOĞU AKDENİZ'DE KARASAL KAYNAKLARDAN KIRLENMENİN BOYUTU

Ayşen YILMAZ, Semal YEMENİCİOĞLU, İlkay SALİHOĞLU, Cemal SAYDAM, Süleyman TUGRUL ve Özden BAŞTÜRK

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Deniz Bilimleri Enstitüsü
P.K.28, 33731 Erdemli-İçel

Kuzeydoğu Akdeniz'de 1982 yılından bu yana yapılan deniz kirlenmesi izleme çalışmaları bölgenin doğu kesiminde ve özellikle Taşucu-İskenderun arasında karasal kaynaklardan kirlenmenin yoğun olduğunu göstermiştir. Bu bölgede son yıllarda göç kaynaklı hızlı nüfus artışı ve endüstrileşme Akdeniz kıyılarına olan evsel ve endüstriyel deşarjlarda artışa ve dolayısıyla deniz kirlenmesine neden olmaktadır. Bu çalışmada Marmaris-İskenderun arasında kalan bölgedeki Mersin, Adana, Antalya, İskenderun gibi büyük yerleşim merkezlerinin şehir atık noktalarında, Seyhan, Ceyhan, Göksu gibi debisi yüksek olan nehirlerin denizle bağlantı noktalarında ve demir-çelik, kağıt, gübre fabrikaları deşarjlarından mevsimsel aralıklarla toplanan örneklerde kirlenme parametreleri uzun süreli olarak izlenmiş ve bu sıcak noktaların etki alanındaki denizel bölgelerde bu kirlenmelerin dağılımı incelenmiştir. Evsel ve endüstriyel atıklarda organik kirliliğin göstergesi olarak biyolojik ve kimyasal oksijen ihtiyacı, civa ve kadmiyum gibi toksik metaller, poliaromatik petrol hidrokarbonları, toplam azot ve fosfor, mikrobiyolojik kirliliğin göstergesi olarak fekal koliform, asılı katı gibi kirlilik parametreleri izlenerek aşağıda tabloda özeti verilen seviyede girdiler olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1. Kuzeydoğu Akdeniz'e karasal kaynaklardan giren kirlenme yüklerinin bölgesel dağılımı

Parametre	İskenderun-Taşucu ton/yıl	%	Taşucu-Marmaris ton/yıl	%	Toplam Yük
Toplam Deşarj($\times 10^9$)	21.1	72	8.1	28	29.2
TSS($\times 10^3$)	3.5	80	0.8	20	4.3
BOD($\times 10^3$)	214	99	3	1	217
COD($\times 10^3$)	648	91	66	9	714
PAH	704	99	5	1	709
Civa	359	70	123	30	482
Kadmiyum	99	90	12	10	111

Sonuç olarak Kuzeydoğu Akdeniz'de karasal kaynaklı deniz kirlenmesi Mersin ve İskenderun bölgelerinde yoğunlaşmış ve kıyı sularını rahatsız edecek seviyelere ulaşmıştır. Bu nedenle bu tür çalışmalar hızlandırılarak ve genişletilerek sürdürülmeli ve önlemler konusunda somut adımlar atılmalıdır.